

Reactie internetconsultatie Wet Versterking Regie Volkshuisvesting

In deze brief treft u de reactie op internetconsultatie *Wet Versterking Regie Volkshuisvesting* (Regiewet) van [SamenThuis2030](#), een samenwerking van zeven onafhankelijke belangenorganisaties gericht op het voorkomen en uitbannen van jongerendakloosheid in Nederland.

Wij verwelkomen de aanzet tot toepassing van meer regie in het belang van dak- en thuisloze jongeren in onze achterban. Uit het wetsvoorstel spreekt het besef dat de wooncrisis zich niet zonder structureel, gecoördineerd en sturend ingrijpen vanuit alle overheidslagen laat oplossen. Wij staan positief tegenover plannen rond:

- Verplichte urgentiecategorieën en het tegengaan van kansongelijkheid (door verschillend beleid per gemeenten);
- Verplichte lokale prestatieafspraken op basis van de Nationale prestatieafspraken en de gemeentelijke volkshuisvestingsprogramma's en de afdwingbaarheid van de realisatie ervan;
- Het hanteren van meer bestuurlijke en financiële instrumenten om afspraken af te dwingen.

Daarnaast zien we een aantal fundamentele bezwaren in de wet in zijn huidige vorm. Wil de wet *daadwerkelijk* een sleutelrol spelen bij het voorkomen en uitbannen van (jongeren)dakloosheid dan is noodzakelijk dat die tekortkomingen worden gerepareerd.

Maak voorkomen en beëindigen dakloosheid een overkoepelende doelstelling

Ons belangrijkste inhoudelijke bezwaar tegen de Regiewet is dat deze gestoeld op een *oud* idee over dakloosheid met een focus op (uitstroom uit) opvang. Dit staat op gespannen voet met de - door u ondertekende - beleidslijn ingezet in het Nationaal Actieplan Dakloosheid *Eerst een Thuis*, waarin preventie en *Housing First* uitgangspunt zijn. Wij adviseren met klem om dit met elkaar in lijn te brengen; maak van het voorkomen en uitbannen van dakloosheid een expliciete, overkoepelende doelstelling van deze Regiewet en formuleer specifieke doelstellingen aan de hand waarvan monitoring van het effect van deze wet mogelijk is.

Universele preventie vraagt om sturing, afdwingbare afspraken en doortastend handelen

De Regiewet kan in potentie een sleutelrol spelen in preventie van dakloosheid. Waar het Programma *Een Thuis Voor Iedereen* gericht is op crisispreventie via het 'managen' en verdelen van schaarste, kan de Regiewet een noodzakelijke functie vervullen op gebied van *universele* preventie van dakloosheid, door de woningvoorraad voor kwetsbare groepen *daadwerkelijk* te vergroten. Het huidige wetsvoorstel laat na dit te regelen.

Ook missen we maatregelen die meer regie mogelijk maken rond het tegengaan van huisuitzettingen en die ervoor zorgen dat een huisuitzetting niet tot dakloosheid leidt, door bijvoorbeeld behoorlijke alternatieve huisvesting verplicht te stellen. In de huidige vorm schiet het wetsvoorstel dan ook tekort: het is onvoldoende normstellend en biedt daarmee te weinig garantie en perspectief op verbetering. Wil de wet de sleutelrol vervullen in het kader van universele preventie van dakloosheid, dan zijn dit essentiële ingrepen om dakloosheid *daadwerkelijk* en duurzaam te laten afnemen.

SamenThuis2030 [blijft onderstrepen](#) dat scherpe en afdwingbare afspraken *voorwaardelijk* zijn voor succes van sterkere regie (zie hierna *prestatieafspraken per aandachtsgroep*). Voorts vraagt het ook om de bereidheid van de rijksoverheid om met de genoemde *instrumentaria* voor afdwingbaarheid snel en doortastend te handelen; de recente geschiedenis leert dat vrijblijvendheid, beloftes en intenties ontoereikend zijn.

Definitie dakloosheid en belang kabinetbrede, integrale aanpak dakloosheid

In het Nationaal Actieplan Dakloosheid geeft het kabinet aan aan te willen sluiten bij de brede, uniforme Europese definitie van dakloosheid, de zogenaamde [Ethos Light classificatie](#). Met de beperkte definitie van dakloosheid die via de Regiewet wordt geïntroduceerd (uitstroom uit de maatschappelijke opvang) is onduidelijk *hoe* de wet gaat helpen bij het voorkomen van dakloosheid en het uitbannen van dakloosheid van de zeer grote groep dakloze mensen die *niet* in de opvang zit. De opvang is slechts 1 van de 6 leefsituaties die in Ethos Light wordt geclassificeerd als dakloos. De Regiewet heeft in huidige vorm dan ook maar zeer beperkte relevantie voor (dreigend) dakloze mensen indien de nadruk uitsluitend ligt op mensen die uit de opvang uitstromen.

Aangezien uw programma moet bijdragen aan het voorkomen en uitbannen van dakloosheid, een ambitie die u onderschrijft, zijn wij benieuwd hoe een brede definitie uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid zich verhoudt tot de zeer beperkte definitie die wordt gehanteerd. Oftewel, wat gaat de Regiewet (en analoog daaraan het Programma *Iedereen een Thuis*) betekenen voor de groeiende groep dak- en thuisloze jongeren niet in de opvang zitten?

Wat SamenThuis2030 betreft is de definitie van dakloosheid die is opgenomen in het wetsvoorstel te nauw en is er onvoldoende samenhang tussen de verschillende kabinetbrede initiatieven. Dit riskeert de ambitie die uitgesproken is in het Nationaal Actieplan Dakloosheid en daarmee de toezeggingen in de Verklaring van Lissabon. Voor een doelmatige aanpak van dakloosheid adviseren we dit te stroomlijnen volgens de afgesproken Ethos Light classificatie.

Stapsgewijs verruimen urgentieverlening op basis van Ethos Light classificatie

Gevraagd wordt om in de volkshuisvestingsprogramma's de woonbehoefte van (dreigend) dakloze mensen op te nemen, maar is dit in de Regiewet geen urgentiecategorie. Met de huidige definitie wordt tevens het zelfredzaamheidscriterium in stand gehouden. Wij zien dat (dreigend) dakloze jongeren hierdoor tussen wal en schip raken, jarenlang in een vicieuze cirkel blijven, en pas in aanmerking komen voor WMO-ondersteuning of opvang wanneer hun situatie (ernstig) is verslechterd. Om dakloosheid in de volle breedte op te lossen, is noodzakelijk ernaartoe te werken dat alle vormen van feitelijke dakloosheid volgens de Ethos Light classificatie urgentie wordt verleend.

SamenThuis2030 steunt verplichte urgentie voor aandachtsgroepen in het kader van bestrijding van kansenongelijkheid. De voorgestelde wijziging in de Woningwet 2014 is echter te nauw gedefinieerd. In het Nationaal Actieplan Dakloosheid is niet langer opvang, maar *wonen* het leidend uitgangspunt. De Housing First principes staan daarbij centraal, en urgentieverlening beperken tot de groep die uitstroomt uit de opvang staat dan ook op gespannen voet met de door het kabinet beoogde paradigmashift. Wij pleiten ervoor dat de beperking voor urgentieverlening - tenminste - wordt *verruimd* naar WMO-plichtig. Wij zien dit als een eerste stap op weg naar hantering van de Ethos Light classificatie voor urgentieverlening.

Inventarisatie woonbehoeften: kaders, toetsing en consequenties

In het verplichte volkshuisvestingsprogramma dienen Rijk, provincies en gemeenten op basis van onderzoek naar de actuele woonbehoefte¹ hun beleid voor woningbouw en locaties te concretiseren. Wij onderstrepen het belang dat het wetsvoorstel regelt dat er *uniforme* eisen aan dit onderzoek gesteld worden aan gemeenten en regio's. Het wetsvoorstel geeft evenmin geen duidelijkheid over het te hanteren toetsingskader voor deze plannen, waar de toetsing belegd is en of plannen terughoudend of inhoudelijk getoetst worden.

---

¹ Onderzoek naar woonbehoefte, inclusief de woon- en woongerelateerde zorg- en ondersteuningsbehoefte per aandachtsgroep.

SamenThuis2030 pleit nadrukkelijk voor integrale (materiële) toetsing en heldere consequenties in geval gemeenten en regio's in gebreke blijven op het vlak van planning voor de brede groep (dreigend) dakloze mensen.

Verplichting realisatie percentage sociale woningvoorraad en afspraken per aandachtsgroep

Hoewel we positief staan tegenover de verplichting van een richtlijn sociale woningvoorraad, hebben wij grote zorgen. De voornaamste zorg is dat het aantal gerealiseerde woningen onvoldoende zal blijken. Ten tweede benadrukken wij dat grote steden vaak al 30% of meer sociale huurvoorraad hebben, maar dat daar tot op heden ook de grootste vraag ligt omdat dak- en thuisloze mensen zijn aangewezen op de centrumgemeenten voor hulp. Van een norm van 30% gaat derhalve nauwelijks een prikkel uit. Ook is onduidelijk of dit gaat om structurele woningvoorraad, of dat dit ook tijdelijke en preciaire woonvormen kunnen zijn. Onze ervaring is dat mensen in de meest kwetsbare posities geregeld de meest kwetsbare vormen van wonen krijgen toegewezen.

We adviseren dat prestatieafspraken worden gespecificeerd per aandachtsgroep, zodat gericht gestuurd kan worden op een behoorlijke verdeling tussen de doelgroepen, al naargelang de bestaande noden. Dusdanige afspraken houden rekening met de woonbehoefte en vergemakkelijken monitoring. Deze groep jongeren heeft behoefte aan méér rechtszekerheid, in plaats van minder. Het maken van prestatieafspraken per aandachtsgroep biedt onze achterbannen garantie en perspectief dat ze even goed aan huisvesting geholpen worden, ongeacht de gemeente.

Betrokkenheid ervaringskenners en belangenbehartigers totstandkoming woonzorgvisies

Wij sluiten af met een krachtig pleidooi voor jongerenparticipatie in de beleidscyclus. Wij zien de gevolgen van gebrek aan gesprek en begrip van de situatie van dakloze jongeren in onze dagelijkse praktijk als onafhankelijke belangenbehartigers. Wat ons betreft is inbreng van ervaringskennis door jongeren een cruciale sleutel voor het ontwikkelen van effectieve, passende oplossingen die op draagvlak kunnen rekenen. Wij doen de oproep aan gemeenten dat belanghebbenden op een *betekenisvolle* manier kunnen participeren in de totstandkoming van woonzorgvisies. Hierbij biedt SamenThuis2030 graag een helpende hand.

SamenThuis2030 namens:

*Basisberaad, Rotterdam
Don Bosco U2BHeard, Utrecht
Don Bosco Straatvisie, Amsterdam
Housing First Nederland
Jongerenpanel de Derde Kamer
KernKracht Midden-Holland
Straatconsulaat, Den Haag*

Contactpersoon

Judith Fischer
0642-730209